

LAUDATO SI KRANT

Nieuwsbrief van de Laudato Si Werkgroep van de HH Petrus en Paulus Parochie.

“Schepping: ons een zorg”

Stof tot nadenken

Van donker naar licht

Het is een normale reactie om in donkere tijden somber te worden. De litanie van oorlogen en calamiteiten groeit almaar door. De atmosfeer en oceanen warmen op en de biodiversiteit gaat achteruit.

Alles is uit de hand gelopen. Wij voelen ons in de steek gelaten door wereldleiders en, eventueel, door God zelf.

Maar hier en daar zijn er lichtpuntjes. In deze Laudato Si' Krant kan je verhalen lezen over mensen die iets positiefs doen voor anderen. Het is ook niet toevallig dat wij Kerstmis, de geboorte van onze Redder, in de donkerste tijd van het jaar vieren.

In de laatste en donkerste week van Advent worden de O-antifonen gezongen, waaronder het *O Oriens*.

‘O dageraad, glans van het eeuwig licht en Zon van gerechtigheid; kom, en verlicht hen die in duisternis en in de schaduw van de dood leven.’

Tijdens Advent lopen wij van donker naar licht.

Victoria Twist, namens de Werkgroep

In dit nummer:

Stof tot nadenken

Geen Black Friday maar Green Friday

Wat zegt de Paus

Nuttige links

Laudate Deum en COP-28

Over Egels en Bomen

Tips voor Advent

Programma Laudato Si'

Geen Black Friday maar Green Friday

De winkelwaanzin van Black Friday heeft ook in ons land sterke wortels gevestigd. Overall stonden er op 24 november lange rijden voor de kassa om afgeprijsde elektronica en andere waren te kopen. Maar niet iedereen deed mee met deze voor het milieu belastende overconsumptie. In Leiden kreeg je bij Simon Lévelt een mooi hervulbare theedoosje om verpakking te besparen. En de deuren van Dille & Kamille bleven de hele dag gesloten. De medewerkers waren allemaal aan het helpen met de aanplant van 16 voedselbossen!

Nuttige Links **Onze Website:** <https://rkleiden.nl/laudato-si/>

Voor een kaart van alle bomen in Nederland (ook in jouw tuin) ga naar: <https://boomregister.nl/overzichtskaart-van-de-bomen-in-nederland/>

¹De integrale tekst van de encycliciek “Laudato Si’” is te vinden op www.rkkerk.nl/wp-content/uploads/2017/06/Encycliciek-van-paus-Franciscus-Laudato-Si.pdf

Wat zegt de Paus? Citaat uit “Laudato Si’”¹

God, die ons oproept tot edelmoedige toewijding..., schenkt ons de krachten en het licht dat wij nodig hebben om verder te gaan. In het hart van deze wereld blijft de Heer van het leven, die ons zo liefheeft, altijd tegenwoordig... Hij laat ons niet alleen, omdat Hij zich definitief met onze aarde heeft verbonden

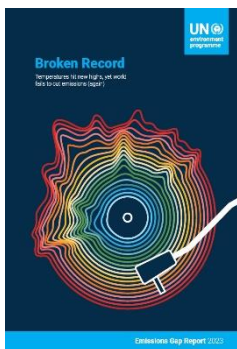
Laudate Deum en COP-28

NL Vertaling Laudate Deum nu beschikbaar

In zijn nieuwste klimaatbrief, Laudate Deum, roept Paus Franciscus iedereen op om meteen in actie te komen voor ons gemeenschappelijk huis. Deze exhortatie is geadresseerd voornamelijk aan de wereldleiders die binnenkort aan de top in Dubai deel zullen nemen. Maar ook wij kunnen ons steentje bijdragen. De Nederlandse vertaling van "Laudate Deum" is nu op de website van Laudato Si' Nederland te vinden: <https://laudato-si.nl/laudate-deum/>

Ook kan je het verslag en de opname van de webinar van 3 november op dezelfde website terugvinden.

Emissions Gap Report

De titel van dit verslag, 'Broken Record' verwijst naar de temperatuurrecords die telkens weer worden gebroken. Maar ook naar het geluid van een gebroken plaat dat zich steeds opnieuw herhaalt. In dit geval de

oproep om iets te doen voor het klimaat. De mondiale uitstoot van broeikasgassen en de concentraties van kooldioxide (CO₂) in de atmosfeer vestigen in 2022 ook nieuwe records.

Landen met een hoog inkomen en een hoge uitstoot zijn er niet in geslaagd de uitstoot voldoende te verminderen. Lage- en middeninkomenslanden (die verantwoordelijk zijn voor het merendeel van de huidige uitstoot) zijn er niet in geslaagd de groei van de uitstoot te beperken. Zelfs in het meest optimistische scenario dat in dit rapport wordt overwogen, is de kans om de opwarming van de aarde te beperken tot 1,5°C slechts 14 procent, en de verschillende scenario's laten een grote mogelijkheid open dat de opwarming van de aarde de 2°C of zelfs 3°C overschrijdt. Daarom is nu door alle landen ongekende actie nodig. En jullie gebed!

Laudato Si' krant gemist? Alle nummers vind je op onze website: <https://rkleiden.nl/laudato-si/>

Wat is COP-28?

De jaarlijkse klimaatop van de Verenigde Naties begint op 30 november in Dubai. Dat dit in de olierijke Emiraten plaatsvindt, is op zijn mildst gezegd omstreden. De Emiraten zijn de op zes na grootste olieproducent ter wereld en de voorzitter van de top is Sultan al-Jabr, minister van industrie en baas van het staatsoliebedrijf ADNOC. De VAE zijn van plan hun productie in de komende jaren nog flink uit te breiden en in de voorbereiding voor de top waren ook plannen om met verschillende landen over olie- en gasdeals te praten.

COP28 UAE

Desalniettemin is er hoop dat iets positiefs wordt bereikt. Op de agenda staat o.a. de verdrievoudiging van duurzame energie in 2030 maar of de motie van de EU over de uitfasering van fossiele brandstoffen het eindstreepje haalt, is ver van zeker. Er wordt o.a. afspraken gemaakt over de schadefonds voor landen die nu schade of verlies ondervinden door klimaatverandering.

Paus Franciscus spreekt de COP28 top in Dubai toe

Van 1 tot 3 december zal paus Franciscus naar de Verenigde Arabische Emiraten reizen om de klimaatop bij te wonen. Daar zal hij op zaterdag 2 december een toespraak houden gevolgd door een aantal privébijeenkomsten. Op zondagochtend gaat Franciscus het interreligieuze 'Faith Pavilion' in Dubai's Expo City inwijden.

Grootste Klimaatmars Ooit

Op zondag 12 november kwamen meer dan 85.000 mensen naar Amsterdam voor de grootste klimaatmars ooit in ons land. Aan het begin van de dag was er een viering in de Dominicuskerk en een interreligieuze bijeenkomst in de Westerkerk. Daarna ging de mars richting het podium waar helaas aandacht voor het klimaat werd overschaduwed door controversiële speeches over de oorlog in Israël en Gaza.

Over Egels en Bomen

Maximá adopteert drie egels

Koningin Máxima heeft drie egels geadopteerd en uitgezet in de tuin van Paleis Huis ten Bosch. Ze is

door de Dierenbescherming aangeraden om de egels wel bij te voeren. Volwassen dieren kunnen mogelijk geen goed nest meer vinden om in winterslaap te gaan en jonge egels, die vaak wakker blijven in de winter, kunnen onvoldoende voedsel vinden. Verder is het voor de egels fijn als je je herfstbladeren laat liggen. Voor tips over egels voeren en je tuin egelvriendelijk maken, zie kaders.

“Treevember” Maand van de Boom

Bomen zijn onmisbaar om opwarming tegen te gaan en spelen een sleutelrol bij het ontwerpen van klimaatbestendige en gezondere steden. Op een warme, windstille dag kan het in een lommerrijke wijk 10 tot 15°C koeler aanvoelen dan in een stedelijk gebied dat aan de zon wordt blootgesteld. De zomer klinkt ver weg maar de herfst of de vroege winter is de beste tijd om bomen te planten. In de koudere seizoenen kan de boom zijn wortels vestigen en groeien zonder de hittestress en droogte van de zomer.

Als je vandaag een boompje plant, heb je pas over 50 jaar een volgroeid exemplaar. Dus nu beginnen!

Je (biologische) bollen kan je ook tot de eerste nachtvorst planten.

Voeren, voeren, voeren!

Een egel gaat soms heel laat in winterslaap en is tussendoor vaak wakker. Dus geef de egel de hele winter door extra voeding. Geef hem kattenbrokjes maar geen melk of meelwormen. Meer info op <https://www.egelbescherming.nl/>

Voedselbos Okkerheide in Leiden

Voedselbos Okkerheide is in 2017 in de Merenwijk opgericht. Een voormalig grasveld van 2500 m² is binnen zes jaar omgetoverd tot een rijk gebied met meer dan 800 bomen en struiken. Door een combinatie van natuur en landbouw is een divers ecosysteem ontstaan vol met groenten, fruit en noten. Naast egels, schimmels en nachtvlinders, speelt ook de mens hier een belangrijke rol. Die zorgen dat het bos steeds diverser en complexer kan worden. Snelle en langzame planten, maar ook soorten met verschillende lichtbehoeftes worden bij elkaar geplant. Door regelmatig te snoeien (en te oogsten) groeit het bos en wordt het levendiger.

Er is op de eerste zondag van de maand een Werk en Oogst Ochtend (tussen 10 en 12 uur (van maart t/m november). Daarnaast zijn er geregeld extra activiteiten en je kunt ook wat structureler meedoen door je aan te melden bij de Werkgroep: mail@okkerheide.nl. Voor kinderen van 7 t/m 14 jaar is er een Jonge Voedselboswachter Club. Meer informatie vind je op de website: <https://okkerheide.nl/>

Een egelvriendelijke tuin

Help de Leidse egel door je tuin toegankelijk te maken. Maak een gat van 15 x 15 cm in je schutting en ga met je burens een 'egelstraat' maken. Als de egels lekker door zeven aaneengesloten tuinen kunnen lopen, mag je een egelhuisje bij de gemeente aanvragen. Stuur een mailtje naar aandeslag@leiden.nl En laat die bladeren deze winter liggen!

Zieke of te kleine egel gezien? Egel in nood? Wat dan?

Als je een zieke egel ziet, bel de dierenambulance: telefoon 071 517 41 41 of de egelopvang in Zoetermeer: telefoon (06) 28 41 27 00 U kunt dit nummer bellen tussen 8.00 en 20.00 uur.

Tips voor Advent

800 jaar Kerststal

Enkele weken voor kerstmis in het jaar 1223 had de H. Franciscus een idee om het kerstverhaal dichtbij de mensen te brengen. Zo kwam er in een grot in het plaatsje Greccio een levende os en ezel te staan en een echte baby lag in de kribbe. "Ik wil de herinnering oproepen aan het Kind dat in Bethlehem geboren is. Ik wil zien hoe het daar in een kribbe op stro lag tussen een os en een ezel."

Vanuit het Italiaanse Greccio hebben de Minderbroeders Franciscanen de kerststal meegenomen naar alle plaatsen waar zij zich vestigden, naar alle continenten van de wereld. Het 800-jarig jubileum wordt deze Kerstmis in veel plaatsen gevierd. Vooral de Minderbroeders hebben een uitgebreide programma van activiteiten. Zie <https://www.minderbroedersfranciscanen.net/800-jaar-kerststal/>

Loop mee op 16 december!

Om de uitvinding van de kerststal te vieren, organiseert de franciscaanse broederschap Portiuncula Leiden (ofs) een feestelijke wandeling door de stad. Wij beginnen bij de kerststal in de Hartbrugkerk

en daarna lopen we al zingend via de Bakkerij naar de prachtige kerststal in de Sint Josephkerk. Daar zal

een feestelijke afsluiting plaatsvinden. Verdere informatie is te vinden via Leo Koot tel: 06-34129462 of leokoot.1950@gmail.com

Programma Laudato Si' december

do 30 november t/m di 12 december: volg en bid voor de klimaatop in Dubai

do 30 november en 7 december van 12.00-14.00 u klimaatwake in Den Haag

za 16 dec De Vriendjes van Franciscus
Hartbrugkerk Wij sluiten ons aan bij de
11.00 uur Advents- en Kerstactiviteit

za 16 dec Loop mee! 800 jaar Kerststal
Hartbrugkerk Zegening van de Kerststal en
15.00 uur feestelijke tocht (zie kader)

Tijdens de Advent doen wij een beroep op parochianen om de projecten van Fidesco en Adventsactie te steunen. Voor meer informatie zie ons kerkblad *Rondom Petrus en Paulus*.

Prachtig boek over de kerststal

Ter gelegenheid van het 800-jarig bestaan van de kerststal is er een mooi kijk- en voorleesboek gepubliceerd met de titel "De geboorte van de kerststal. Hoe Franciscus in Greccio Kerstmis vierde." Het prentenboek vertelt hoe Franciscus op het idee kwam om een levende kerststal te maken en wat er die nacht in Greccio gebeurde. Het is prachtig geïllustreerd en een genot voor het oog. Geschikt voor alle leeftijden en uiteraard als Sint- of Kerstcadeau.

Het is voor € 10,- te koop in stadsklooster La Verna in Amsterdam en kan besteld worden op laverna@minderbroedersfranciscanen.net In Leiden kan je het in de Hartbrugkerk kopen alsook in de reguliere handel.

Eco-tip: Feestkleden nodig? Koop tweedehands bij bv *ReShare* van het Leger des Heils. Goed voor mensen, het milieu en je portemonnee!

